

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ
«**ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ**»

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΥΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapistoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com

τηλ. 210 8027738

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2015. Η' ΛΟΥΚΑ
Γουρία, Σαμωνά και Αβίβου μαρτύρων και ομολογῆτων
ἔτος 8^ον Τεύχος 363

Κυριακή Η' Λουκά (του Καλού Σαμαρείτη)

Η παραβολή του καλού Σαμαρείτη, που μας διηγήθηκε σήμερα ο Ευαγγελιστής Λουκάς, είναι από τις πλέον γνωστές. Μας μιλά για τον έναν Ιουδαίο που στο δρόμο του έπεσε πάνω σε ληστές, οι οποίοι αφού τον καταλήστεψαν τον έδειραν προξενώντας του θανάσιμες πληγές. Ωστόσο, ούτε οι ομοεθνείς του

ιερείς που έτυχε να περνούν από τον ίδιο δρόμο δεν κοντοστάθηκαν να τον βοηθήσουν, φοβούμενοι ίσως μην πέσουν και οι ίδιοι στην παγίδα των ληστών. Μόνο ένας Σαμαρείτης, αλλοεθνής και εκ προοιμίου εχθρός των Ιουδαίων, όχι μόνο περιποιήθηκε τα τραύματα του άτυχου ανθρώπου, αλλά και τον μετέφερε σε ασφαλές πανδοχείο και προπλήρωσε στον ξενοδόχο για να περιθάψει τον τραυματία. Αφορμή για την παραβολή αυτή έδωσε στον Χριστό η ερώτηση ενός νομικού, που για να πειράξει τον Κύριο, Τον ρώτησε τί πρέπει να κάνει για να κληρονομήσει την αιώνιο ζωή. Και στην απάντηση του Χριστού, να τηρεί την εντολή της Παλαιάς Διαθήκης που λέει να αγαπάς τον Θεό με όλη τη δύναμη της ψυχής σου και τον πλησίον σου σαν τον εαυτό σου, εκείνος ρώτησε: “και ποιος είναι για μένα ο πλησίον;”. Έτσι ο Κύριος του δίνει μια διπλή απάντηση, περιγράφοντας όχι μόνο ποιος είναι ο πλησίον, αλλά και ποιο είναι το μέτρο της αγάπης προς τον πλησίον. Δεν είναι τυχαίο που η αγάπη προς τον Θεό συνδέεται άμεσα με την αγάπη προς τον πλησίον. Γιατί και η αγάπη προς τον Θεό και η αγάπη προς τον πλησίον προϋποθέτουν να κάνουμε χώρο στην καρδιά μας για να τους χωρέσουμε, να υπερβούμε δηλαδή τον εγωισμό μας και κάθε εγωκεντρική διάθεση.

Όταν ο άνθρωπος θέτει ως κέντρο του σύμπαντος τον ίδιο του τον εαυτό, τότε δεν υπάρχει χώρος ούτε για το Θεό, ούτε για τον πλησίον, ούτε για κανέναν άλλο. Για να αγαπήσουμε τον Θεό, χρειάζεται τουλάχιστον να Τον αναγνωρίσουμε ως τον μεγάλο μας ευεργέτη, ως παντοδύναμο, πάνω από την μικρή και αδύναμη υπόστασή μας. Είναι ανάγκη να αναγνωρίσουμε στο Θεό την ίδια την Αγάπη, τη συγγνώμη, αλλά και τη Λύτρωση που πηγάζει από την εκούσια σάρκωση, τη σταυρική θυσία και την Ανάσταση του μονογενούς Του Υιού. Η αγάπη προς τον Θεό, θα μας πει ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, περνά αλλά και φανερώνεται μέσα από την αγάπη προς τον πλησίον: “άν κάποιος πει ότι αγαπά τον Θεό, αλλά μισεί τον αδελφό του, αυτός είναι ψεύτης. Γιατί αυτός που δεν αγαπά τον αδελφό του που τον βλέπει, τον Θεό που δεν τον βλέπει δεν μπορεί να τον αγαπήσει”. Μάλιστα χαρακτηρίζει ως ανθρωποκτόνο εκείνον που μισεί τον αδελφό του, ως άνθρωπο που δεν έχει μέσα του ζωή αιώνιο, δηλαδή δεν έχει στην καρδιά του αγάπη ούτε για το Θεό. Και καταλήγει λέγοντας: “από τούτο γνωρίσαμε την αγάπη, ότι δηλαδή ο Χριστός θυσίασε τη ζωή του για μας. Άρα κι εμείς οφείλουμε να θυσιάζουμε ακόμα και τη ζωή μας υπέρ των αδελφών μας”.

Η αγάπη επομένως δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένες πράξεις, ούτε σε συγκεκριμένα πρόσωπα. Ως υπέρβαση του εγώ, έχει τη δύναμη και τη διάθεση να φτάσει μέχρι και την αυτοθυσία, να ευεργετεί ακόμα και τον εχθρό, να προσφέρει δίχως να ελπίζει σε ανταλλάγματα, να αναλώνει και το πλεόνασμα και το υστέρημα κάθε εσωτερικής δύναμης χωρίς να κουράζεται και χωρίς ποτέ να εξαντλείται. Δεν μπορούμε να πούμε “μέχρις εδώ αγαπώ, και από εδώ και πέρα είμαι αδιάφορος ή δεν αγαπώ”. Δεν μπορούμε επίσης να πούμε ότι αγαπάμε κάποιους συγκεκριμένους ανθρώπους και δεν μας νοιάζει για τους υπόλοιπους. Αν για το Χριστό, σύμφωνα με τη σημερινή παραβολή, πλησίον μας είναι ο κάθε άνθρωπος που συναντάμε στη ζωή μας, τότε ποιον μπορούμε να αποκλείσουμε από την καρδιά μας; Παράδειγμα τέτοιας τέλει αγάπης έχουμε πρώτα τον Θεάνθρωπο Χριστό, που ακόμα και επάνω στο σταυρό προσευχόταν: “Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γάρ οἶδασι τί ποιοῦσι”. Ἐχουμε όμως και ένα πλήθος αγίων, που έκαναν πράξη στη ζωή τους αυτή τη μοναδική εντολή της αγάπης, που είναι η απαρχή και η ανακεφαλαίωση της κατά Χριστόν ζωής. Ίσως αναλογιστεί κανείς ότι στη σύγχρονη εποχή είναι πολύ δύσκολο,

σχεδόν αδύνατο να εφαρμόσουμε αυτόν τον κανόνα. Είναι αλήθεια ότι οι εποχές αλλάζουν. Οι άνθρωποι όμως όχι. Γιατί οι καρδιές των ανθρώπων και οι ανάγκες τους οι πνευματικές και η ψυχοσύνθεσή τους παραμένουν σταθερές στο πέρασμα των αιώνων.

Όπως στο παρελθόν δεν μπορούσε να συγκροτηθεί μια κοινωνία χωρίς τουλάχιστον τον αλληλοσεβασμό και την αλληλεγγύη, έτσι συμβαίνει και σήμερα. Και όπως χωρίς το σύνδεσμο της αγάπης και χωρίς την παρουσία του Χριστού δεν μπορούσε να σταθεί η Εκκλησία κατά τους αποστολικούς χρόνους, το ίδιο ισχύει και σήμερα. Γιατί “Ιησοῦς Χριστός ἐχθές καί σήμερον ὁ αὐτός καί εἰς τοὺς αἰῶνας”.

Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ο Θαυματουργός

Ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς ήταν δεινός θεολόγος και διαπρεπέστατος ρήτορας και φιλόσοφος. Δεν γνωρίζουμε το χρόνο και τον τόπο της γέννησής του. (Ο Σ. Ευστρατιάδης όμως, στο αγιολόγιο του, αναφέρει ότι ο Άγιος Γρηγόριος γεννήθηκε το 1296 μ.Χ. στην Κωνσταντινούπολη, από τον Κωνσταντίνο τον Συγκλητικό και την ευσεβέστατη Καλλονή). Ξέρουμε όμως, ότι κατά το πρώτο μισό του 14ου αιώνα μ.Χ. ήταν στην αυτοκρατορική αυλή της Κωνσταντινούπολης, απ' όπου και αποσύρθηκε στο Άγιο Όρος χάρη ησυχότερης ζωής, και αφιερώθηκε στην ηθική του τελειοποίηση και σε διάφορες μελέτες.

Το 1335 μ.Χ. με τους δύο αποδεικτικούς λόγους του «Περί εκπορεύσεως του Αγίου Πνεύματος», ήλθε σε σύγκρουση με τον Βαρλαάμ τον Καλαβρό, ο οποίος δίδασκε πως ο άνθρωπος δεν μπορεί να γνωρίσει το Θεό, κι ακόμα περισσότερο δεν μπορεί να ενωθεί μαζί Του. Κατά τα λεγόμενα του Βαρλαάμ, ο Θεός είναι «κλειστός στον εαυτό του» και δεν μπορεί να ενωθεί με τους ανθρώπους. Επομένως, οι «ησυχαστές», οι μοναχοί δηλαδή εκείνοι που έλεγαν ότι μπορεί ο άνθρωπος, αν έχει καθαρή καρδιά και αν συγκεντρωθεί στην «καρδιακή προσευχή» (το «Κύριε Ιησού Χριστέ, Υιέ Θεού, ελέησόν με»), να ενωθεί με το Θεό και να φωτισθεί και να δει το Άκτιστο φως, ασχέτως της μόρφωσής του, δεν ήταν Ορθόδοξοι αλλά «μεσσαλιανιστές» και «ομφαλόψυχοι». Μετά από αυτές τις τοποθετήσεις του Βαρλαάμ, ο

Παλαμάς εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη από όπου και άρχισε τον αγώνα «υπέρ των Ιερώς ησυχάζοντων», δηλ. αυτών που ασκούσαν τον ησυχασμό, συγγράφοντας μάλιστα και τους ομώνυμους λόγους του. Το ζητούμενο της πάλης αυτής ήταν κυρίως το μεθεκτικόν ή αμέθεκτον της θείας ουσίας. Ο Γρηγόριος, σπλισμένος με μεγάλη πολυμαθία και ισχυρή κριτική για θέματα αγίων Γραφών, διέκρινε μεταξύ θείας ουσίας αμεθέκτου και θείας ενεργείας μεθεκτής. Και αυτό το στήριξε σύμφωνα με το πνεύμα των Πατέρων και η Εκκλησία επικύρωσε την ερμηνεία του με τέσσερις Συνόδους. Στην τελευταία, που έγινε στην Κωνσταντινούπολη το 1351 μ.Χ., ήταν και ο ίδιος ο Παλαμάς. Αλλά ο Γρηγόριος έγραψε πολλά και διάφορα θεολογικά έργα, περίπου 60.

Αργότερα ο Πατριάρχης Ισίδωρος, τον εξέλεξε αρχικά επίσκοπο Θεσσαλονίκης. Λόγω όμως των τότε ζητημάτων, αποχώρησε πρόσκαιρα στη Λήμνο. Αλλά κατόπιν ανέλαβε τα καθήκοντα του. Πέθανε το 1360 μ.Χ. και τιμήθηκε αμέσως σαν Άγιος. Ο Πατριάρχης Φιλόθεος, έγραψε το 1376 μ.Χ. εγκωμιαστικό λόγο στο Γρηγόριο Παλαμά, μαζί και ακολουθία και όρισε την εκκλησιαστική μνήμη του στη Β' Κυριακή της Μ. Τεσσαρακοστής.

Το τίμιο σώμα του, μετά από την εκταφή, υπήρξε άφθαρτο, δηλαδή δέν σάπισε, αλλά ευωδίαζε και θαυματουργούσε. Στους λατίνους όμως, τους υποτελείς του Πάπα, ήταν χονδρό αγκάθι η ενθύμιση του Αγίου και μάλιστα ολόσωμου. Γι αυτό πολλές φορές τον συκοφαντούσαν λέγοντας, πως για τα αμαρτήματά του έμεινε «άλυωτος», δέν δέχθηκε από απέχθεια η γη να τον διαλύσει «στα εξ ων συνετέθη»! Τον 19ο αιώνα μ.Χ. ο ναός του Αγίου καταστράφηκε από φωτιά και το τίμιο σκήνωμά του κάηκε αφήνοντας μόνον τα οστά ανέπαφα!

Τόσο γινάτι κράτησαν οι καθολικοί που όταν τυπώνονταν οι εκκλησιαστικές μας ακολουθίες στην Βενετία - κατά τους χρόνους της τουρκοκρατίας - ο Δόγης έδινε την άδειά του για την έκδοση, μόνον εφόσον δέν υπήρχε σχετική αναφορά στον Άγιο. Έτσι για αρκετά χρόνια που κυκλοφορούσαν τα έντυπα από την Βενετία, η γιορτή του είχε σχεδόν ξεχαστεί. Περί τα μέσα και τέλη του 20ου αιώνα, επανήλθε η μνήμη των ενδόξων αγώνων του και έλαβε την πρέπουσα θέση στον χώρο των Ορθόδοξων ναών.